

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Quranımı Öyrənirəm

Təcvidli
QURANI-KƏRİM ƏLİFBASI

Həqiqətən, bu Quran (bütün bəşəriyyəti) ən doğru yola (islama) yönəldir, yaxşı işlər görən möminlərə böyük bir mükafata nail olacaqları ilə müjdə verir!

(İsra 17/9)

“Sizin ən xeyirliniz Quranı öyrənən və öyrədəndir!”

(Buxari, Fəzailul-Quran, 21)

წიგნი დაბეჭდილია სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველოს სამეცნიერო საბჭოს ინიციატივით და რეკომენდაციით.

Bu kitab Bütün Gürcüstan Müsəlmanları İdarəsinin Şərqi Gürcüstan müftiliyinin Elmi Şurasının təşəbbüsü və məsləhəti ilə nəşr olunub.

სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველო მადლობას უხდის საქართველოს ახალგაზრდობის დახმარების და საგანმანათლებლო საზოგადოებას წიგნის გამოცემის ნებართვისათვის.

Bu kitabın nəşrinə icazə verdiyinə görə Bütün Gürcüstan Müsəlmanları İdarəsi Gürcüstan Gənclərinə Yardım və Maarifləndirmə Təşkilatına təşəkkür edir.

Tbilisi Georgia, Botanikuri, #32

Tel: (+995) 32 253 16 30

Mob: (+995) 577 62 30 31

ID: 401960794, Postal Code: 0105

E-mail: info.amag77@gmail.com

TBİLİSİ - 2023

Allah-Təala Qurani-Kərimin ilk nazil olan ayəsində buyurur ki:

“Yaradan Rəbbinin adıyla OXU!”

Oxumaq və öyrənmək Rəbbimizin əmridir. Quran öyrənmək niyyətində olan bir insan da Sevimli Peyğəmbərimizin (s.ə.s) bu sözünü də əsla unutmamalıdır: *“Sizin ən xeyirliniz Quranı öyrənən və öyrədəndir!”*

Hər hərfi bir möcüzə olan Quran Allahın iradəsini ifadə edir. Onun hər hərfində min bir möcüzə gizlidir. Kim Qurana yaxındırsa, Allaha da yaxındır. Allaha yaxın olan da Quranın hikmətinə və sirlərinə nail olar, təfəkkürü dərinləşər, təqvalı ömür yaşayar. Təqva ilə ömür yaşayana da Allah sətirldə olmayanı öyrədən. Ayədə buyurulur: **“Allahdan qorxun, Allah sizə öyrədən.”**

(əl-Bəqərə, 282)

Həyat yolçuluğu böyük və dərin uçurumlarla doludur. Bu səfərdə insan üçün ən lazımlı kompas və rəhbər isə Allah tərəfindən ehsan edilmiş Qurani-Kərim və Həzrət Peyğəmbərdir. Bunlar insan həyatının ilahi müvazinəti üçün iki böyük nemətdir. Bəşəriyyəti ifrat və təfritdən qurtararaq istiqamət məhvərində qurtuluşa çatdıracaq ilahi lütfdür.

Qiymətli övladlarımız! Sizin daha rahat istifadə edə bilməyiniz üçün içərisinə təvvid qaydalarını da yerləşdirərək bu Əlifbanı hazırladıq. Diləyimiz daha həvəslə və maraqla Quran oxumağı öyrənib, ən xeyirlililər arasına qatılmanızdır..

Çalışmaq bizdən, müvəffəqiyyət isə Allahdandır.

**Rəbbim! Asanlaşdır, çətinləşdirmə.
Rəbbim! İşimi xeyirlə tamamla”.**

QURANI-KƏRİM ƏLİFBASI

Qurani-Kərim ərəbcə endirilmiş bir kitabdır. Bu səbəblə Quran ərəb əlifbası ilə yazılır və oxunur.

Quran əlifbası 28 hərfdən ibarətdir. Bizim əlifbamızdan fərqli olaraq Quran əlifbası sağdan sola doğru yazılır və oxunur. Yənə bizim əlifbamızdan fərqli olaraq Quran əlifbasında kiçik və böyük hərflər yoxdur. Qalın-incə və pəltək hərflər mövcuddur.

Qurani-Kərim hərfləri sırası ilə bunlardır:

ج Cim	ث *Sə	ت تة Tə	ب Bə	ا Əlif
ر Ra	ذ *Zəl	د Dəl	خ Xa	ح Ha
ض Dad	ص Sad	ش Şin	س Sin	ز Zə
ف Fə	غ Ğayn	ع Ayn	ظ *Za	ط Ta
م Mim	ل Lam	ك كة Kəf	ق Qaf	
ي يے Yə	لا Laməlif	ه ه Hə	و Vav	ن Nun

QARIŞIQ CƏDVƏL

Aşağıdakı hərflərin adlarını söyləyin

ا	ز	ش	خ	د
ح	تة	ظ	س	ر
ط	ق	ك	ع	ض
ل	ذ	ص	ب	ف
ه هـ	ى	غ	ث	و
م	ج	ه هـ	ن	ك

١ - 1	٦ - 2	٣ - 3	٤ - 4	٥ - 5
vahid	isnən	sələsə	ərbə`a	xamsə
٢ - 6	٧ - 7	٨ - 8	٩ - 9	١٠ - 10
sittə	səb`a	səməniyə	tis`a	aşərə

Qəlbində Qurandan heç bir ayə və surə olmayan kəs xaraba ev kimidir”
(Tirmizi, Fəzailul-Quran, 18)

QALIN HƏRFLƏR

Quran əlifbasında oxunuşuna görə qalın səslənən 8 hərf var.

ط	ض	ص	خ
ر	ق	غ	ظ
Qeyd:	ر Ra hərfi üstün və ötrədə qalın oxunur. Əsrədə isə incə hərlər kimi oxunur.		
	ع ح - Ha və Ayn hərləri məxrəc olaraq incə hərlərdir, qalın deyil.		

PƏLTƏK HƏRFLƏR

Quran əlifbasında 3 dənə pəltək hərf var.
Pəltək hərlər dilin ucu üst dişlərin ucuna toxundurularaq oxunur

ظ	ذ	ث
dil ucunun üstü dişlərin başında,	dil ucunun üstü dişlərdən bir az irəlidə	dil ucunun üstü dişlərdən bir az irəlidə

Bir-birinə bənzəsə də, lakin oxunuşda bir-birindən fərqlənən hərlər

ت - ط	د - ض	ق - ك	ض - ظ
ح - خ - ه	ث - س - ص	ذ - ز - ظ	

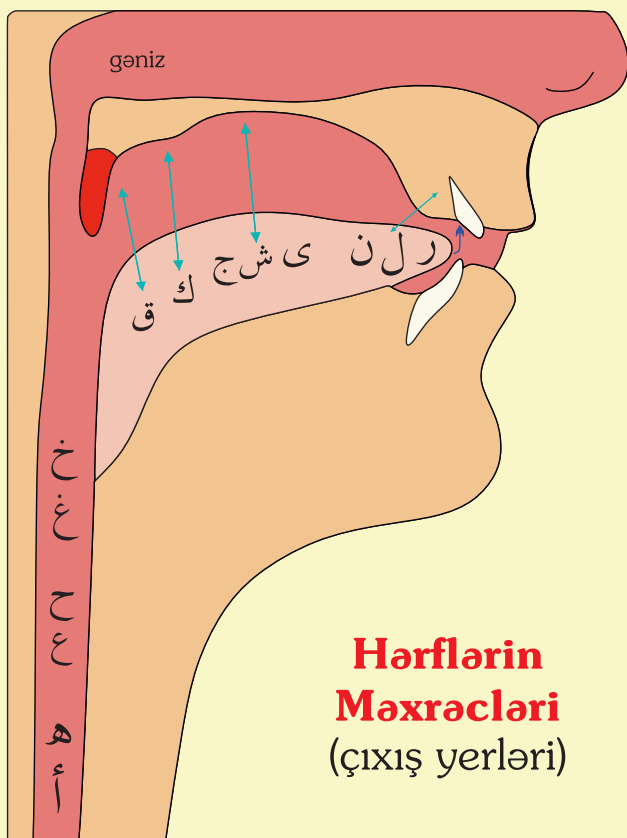
HƏRFLƏRİN MƏXRƏCLƏRİ

Məxrəc Quran hərflərinin (ağız və boğazda) çıxdığı və başqa hərflərdən ayrıldığı yerə deyilir.

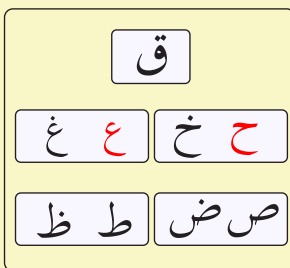
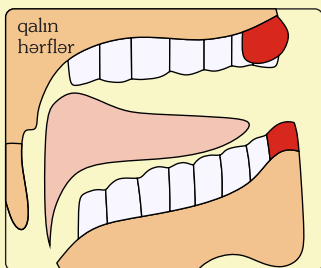
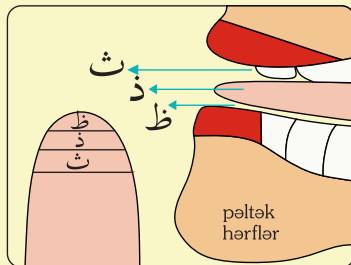
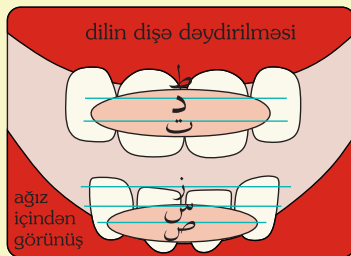
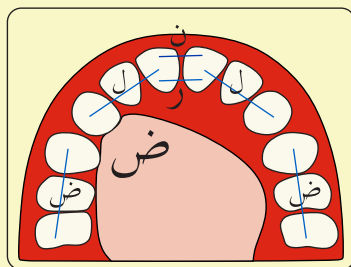
Qurani-Kərim hərflərinin 17 məxrəci var:

1. Ağızda havanın öz-özündən girib-çıxdığı yerdir. Buradan hərfi-mədd olan (ا و ی) çıxar. (ا) hərəkə aldığında həməzə olur. Hərəkəsiz gələrsə əslində hərf deyil, hərfi-məddir. (و) və (ی) isə hərəkə al-dıqları zaman normal hərfə çevrilirlər.
2. Boğazın sinəyə bitişik yerindən (ا هـ) çıxar.
3. Boğazın ortasından (ع ح) çıxar.
4. Boğazın dilə bitişik yerindən (غ خ) çıxar.
5. Dilin boğaza bitişik yerindən və (dilin) üstü ilə bərabər (ق) çıxar.
6. (ق) məxrəcinin bir barmaq aşağısından (ك) çıxar.
7. (ك) məxrəcinin aşağısından və dilin ortasından (ج ش ی) çıxar.
8. Dilin iki yanından birinin (sol və ya sağ) azı diş ilə daha gerisində-kilərə xəfifcə dəyməsi ilə (ض) çıxar.
9. Dilin ön tərəfinin üst damaqdakı dəhik (azı), nəb (köpək dişləri), rəbaiyyə (öndəki dörd diş) və səniyyə (ön) dişlərinə dəyməsilə (ل) çıxar.
10. Dil ucunun üst ön dişlərinin ətlərinə dəyməsilə (ن) çıxar.
11. (ن) məxrəcinin bir az arxasından (ر) çıxar.
12. Dil ucu ilə üst ön dişlərinin yarısından yuxarisından (nisfi-ələsindən) (ط د ت) çıxar.
13. Dil ucu ilə alt ön dişlərinin yarısının yuxarisından (ص س ز) çıxar.
14. Dil ucunun üst üzü ilə üst ön dişlərinin başlarından (ظ ذ ث) çıxar (pəltək şəkildə).
15. Üst ön dişlərinin başları ilə alt dodağın üzündən (ف) çıxar.
16. Dodaq məxrəci. Dodaqların sıx qapanmasıyla (ب), xəfif qapanmasıyla (م), qapanmadan bir-birinə yaxınlaşdırılmasıyla (zəmm edilməsi ilə) (و) çıxar.
17. Xəyşüm; yəni geniz (burun) boşluğu. Buradan idğam və ixfa olan (ن) çıxar.

"Allah-Təala bu Quranla qöumləri yüksəldər. Ona görə əməl etməyənləri isə alçaldar". (Müslim, Müsafirin, 47)

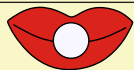
Hərflərin Məxrəcləri (çıxış yerləri)

üst dişlər
alt dodağın
içinə sıxılır ف

dodaqlar
yumularaq
irəli uzadılır و

dodaqlar
bir-birinə
dəydirilir م

dodaqlar
bir-birinə
sıxılır ب

“Quran oxuyan mömin qoxusu və dadı gözəl olan portağal kimidir.
Quran oxumayan mömin isə dadı gözəl fəqət qoxusu olmayan xurma kimidir.
Quran oxuyan münafiq qoxusu gözəl, amma dadı acı olan reyhan (nənə) kimidir.
Quran oxumayan münafiq isə qoxusu olmayan acı Əbu cəhil qarpızı (dadı və
qoxusu olmayan acı bir meyvə) kimidir”.

(Buxari, Ətimə, 30)

HƏRFLƏRİN BAŞDA, ORTADA və SONDA YAZILIŞ ŞƏKİLLƏRİ

Qurani-Kərim hərfələri də bizim əl yazısında olduğu kimi əvvəlində və sonrasında olan hərfərlə birləşərək yazılır və oxunur.

Hərfələrin BAŞDA Yazılış Şəkli (yəni; özündən sonrakı hərfə bitişmiş şəkli)

ا	أ	ب	ت	ث	ج	ح	خ
د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	
ض	ط	ظ	ع	غ	ف	ق	
ك	ل	م	ن	و	ه	ي	

Hərfələrin ORTADA Yazılış Şəkli (yəni; hər iki tərəfə bitişmiş şəkli)

اء	أ	ب	ت	ث	ج	ح	خ
د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	
ض	ط	ظ	ع	غ	ف	ق	
ك	ل	م	ن	و	ه	ي	

Hərfələrin SONDA Yazılış Şəkli (yəni; özündən əvvəlki hərfə bitişmiş şəkli)

اء	أ	ب	ت	ث	ج	ح	خ
د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	
ض	ط	ظ	ع	غ	ف	ق	
ك	ل	م	ن	و	ه	ي	

* **Qeyd:** Bu hərfələr özündən sonrakı hərfə birləşməz: **ا د ذ ر ز و**

ÜÇ HƏRƏKƏNİN OXUNUŞU

ÜSTÜN (Fəthə) — ƏSRƏ (Kəsə) — ÖTRƏ (Dəmmə) —

Hərəkə Quran hərflərini səsləndirən işarələrə deyilir. Bu hərəkələr hərfin üstündə və ya altında yazılır. Üç hərəkə var:

Üstün -hərflərin üzərində yazılan çəpinə xətdir. Qalın hərfləri “a” səsi ilə, incə hərfləri “ə” səsile oxudur.

Əsrə -hərflərin altında yazılan çəpinə xətdir. İncə hərfləri “i” səsi ilə, qalın hərfləri “ı” səsine meyilli oxudur.

Ötrə -hərflərin üzərində yazılan, kiçik vav hərfinə bənzər işarədir. Qalın hərfləri “u” səsile, incə hərfləri “ü” səsine meyilli oxudur.

اَ اِ اُ	بَ بِ بُ	تَ تِ تُ	ثَ ثِ ثُ
جَ جِ جُ	حَ حِ حُ	خَ خِ خُ	دَ دِ دُ
ذَ ذِ ذُ	رَ رِ رُ	زَ زِ زُ	سَ سِ سُ
شَ شِ شُ	صَ صِ صُ	ضَ ضِ ضُ	طَ طِ طُ
ظَ ظِ ظُ	عَ عِ عُ	غَ غِ غُ	فَ فِ فُ
قَ قِ قُ	كَ كِ كُ	لَ لِ لُ	مَ مِ مُ
نَ نِ نُ	وَ وِ وُ	هَ هِ هُ	يَ يِ يُ

Quran oxuyun. Çünki Quran qiyamət günü onu oxuyanlara (ona dost olanlara) şəfaətçi olaraq gələcəkdir”.

(Müslim, Sələtül-Musafirin, 252)

ÜÇ HƏRƏKƏNİN AYRI-AYRILIQDA OXUNUŞU

ÜSTÜN — İncə hərfələri “ə” səsi ilə, qalın hərfələri “a” səsi ilə oxudur

جَلَسَ	رَزَقَ	صَدَقَ	أَحَدَ	كَتَبَ	أَدَبَ
خَلَقَ	جَسَدَ	دَخَلَ	رَفَثَ	عَدَلَ	أَجَرَ
فَعَلَ	ضَرَبَ	حَشَرَ	بَصَرَ	نَزَلَ	وَرَقَ

ƏSRƏ — İncə hərfələri “i” səsi ilə, qalın hərfələri “ı” səsinə meyilli oxudur

رَضِيَ	رَحِمَ	أَذِنَ	أَقِمَ	مَلِكِ	إِبْلِ
قَبِلَ	عَمَلَ	نَشِطَ	وَرِشَ	لَعَبَ	حَمِدَ
فَلَقَ	بَلَدَ	مَثَلَ	لَهَبَ	سَمِعَ	شَرِبَ

ÖTRƏ — İncə hərfələri “ü” səsinə meyilli, qalın hərfələri “u” səsi ilə oxudur

أُخِذَ	وُلِدَ	أُمِرَ	صُحِفَ	ثُلُثَ	رُسِلَ
فَهُوَ	يَلِجَ	خُلِقَ	سُئِلَ	ذُكِرَ	كُتِبَ
حَسَنَ	أُذِنَ	قُتِلَ	ظُلِمَ	يَرِثَ	كُتِبَ

“Kim Quran oxuyar və içindəkilərlə əməl edərsə, qiyamət günü onun ata və anasının başına tac qoyular. O tacın işığı dünya günəşinin işığından daha gözəldir. Buna görə də Quranla əməl edənlərin vəziyyətini siz düşünün!”

(Əbu Davud, Vitir, 14)

UZATMA HƏRFLƏRİ - MƏDDİ-TƏBİİ

Məd uzatmaq deməkdir. Məddi-Təbii isə təbii olaraq uzatmaq deməkdir.

Üç dənə Məd hərfləri (işarəsi) vardır: **ا - و - ي**

Bu hərflərdən hər hansı biri hərəkəsiz gələrsə, özündən əvvəlki hərfi bir əlif miqdarı uzadaraq oxudar. (Bir əlif miqdarı demək; barmağı bir dəfə qaldırıb salana qədərki müddətdir). Uzatma hərflərinin ayrı-ayrı oxunuşu:

Üstünlə uzatma – Məddi-Təbii - ا

Hərəkəsi üstün olan hərfdən sonra hərəkəsiz **əlif** gələrsə incə hərfləri “ə”, qalın hərfləri “a” səsi ilə uzadaraq oxudar

دَامَ	سَا	صَا	رَا	تَا	بَا
بَادَرَ	قَامَا	كَانَا	طَابَ	تَابَ	رَامَ
مَا قَالَ	قَالَا	مَا شَاءَ	مَا كَذَبَ	صَافَحَ	تَوَاعَدَ

Əsrə ilə uzatma – Məddi-Təbii - ي

Hərəkəsi əsrə olan hərfdən sonra hərəkəsiz **ya** gələrsə incə hərfləri “i”, qalın hərfləri “ı” səsinə meyilli uzadaraq oxudar

قِيلَ	غِي	فِي	جِي	تِي	بِي
شَافِي	لَفِي	أَبِي	خِيفَ	كِدَ	نِيلَ
أَبَا بَيْلَ	غَا فِلِينَ	مُهِينُ	وَ حِيلَ	يَقِينَ	يَتِيمَ

Ötrə ilə uzatma – Məddi-Təbii - و

Hərəkəsi ötrə olan hərfdən sonra hərəkəsiz **vav** gələrsə incə hərfləri “ü”, səsinə meyilli, qalın hərfləri “u” səsi ilə uzadaraq oxudar

أَعُوذُ	رُو	دُو	ثُو	تُو	بُو
هُودُ	نُوحُ	قُولُو	يَكُونُ	يَقُولُ	أَقُولُ
يُرِيدُونَ	خَالِدُونَ	يَلِدُونَ	يَقُولُونَ	يَمُوتُونَ	يَصُومُونَ

CƏZM ۞

Hərfin üzərinə kiçik dairə şəklində (۞) qoyulan işarəyə Cəzm deyilir.
Hərflərin hərəkəsiz oxunmasına səbəb olur.
Üzərinə yazıldığı hərfi əvvəlki hərfə bağlayaraq bir hecada oxudur

اِذْنَ	قُلْ	لَمْ	لَنْ	أَنْ
عَلَيْهِمْ	نَشْرَحْ	لَمْ يَلِدْ	نَحْنُ	إِنْ
تَغْفِرْ	قَدَقَامَتْ	أَنْعَمْتَ	مَنْ مَاتَ	أَشْهَدُ

ŞƏDDƏ ۞

Hərfin üzərinə qoyulan (۞) şəklində işarədir.
Üzərinə yazıldığı hərfi (öncə cəzmlı, sonra hərəkəli olaraq) iki dəfə oxudur.
Məs: إِنْ = نَ + نَ

تَبَّ	شَدَّ	أَنَّ	أَلَّ	إِنَّ
فَصَلِّ	إِيَّاكَ	إِلَّا	رَبَّ	جَلَّ
مَوْلِي	جَنَّةَ	يَصْدُ	قَدَرَ	بَلَّغَ

“İki cür adama qibtə edilir: Qurani öyrənib daim oxuyana və çox malı olub Allah yolunda xərcləyənə”.

(Buxari, Tövhid, 45)

TƏNVİN

İKİ ÜSTÜN — | İKİ ƏSRƏ — | İKİ ÖTRƏ ۞

Kəlmənin sonuna cəzmlı “**hun**” səsi verən iki üstün (—), iki əsrə (—) və iki ötrə (۞) işarələrinə tənvin deyilir. Yazıldığı hərfin sonuna “n” səsi verərək oxudur.

Tənvin İKİ ÜSTÜN — Hərfin üstünə yazılır. İncə hərfəri “**ən**”, qalın hərfəri “**an**” səsi əlavə edərək oxudur.

أَبَدًا	رَغَدًا	بَشَرًا	عَمَلًا	حَسَنًا	كُفُوًا
عُلُوًّا	عَرَبِيًّا	حَقًّا	تَوَّابًا	أَوْتَادًا	أَفْوَاجًا
رُجُومًا	كَبِيرًا	نِدَاءً	دُعَاءً	هُودًا	عُرْبًا

Tənvin İKİ ƏSRƏ — Hərfin altına yazılır. İncə hərfi “**in**”, qalın hərfi “**in**” səsinə meyilli oxudur.

وَرَقٍ	لَهَبٍ	وَرَعٍ	مَسَدٍ	كَبَدٍ	أَجَلٍ
عَلِيٍّ	جَدٍّ	غَنِيٍّ	كَلَامٍ	قِيَامٍ	سَجِيلٍ
قُرَيْشٍ	كَعَصَفٍ	مَاكُولٍ	إِسْلَامٍ	إِيمَانٍ	أُنَاسٍ

Tənvin İKİ ÖTRƏ ۞ - ۞ - ۞ Hərfin üstünə yazılır. Hərflərə “**un**” səsinə verərək oxudur.

رَجُلٍ	أَبَدٍ	أَزَلٍ	بَشَرٍ	مَلَكٍ	أَجَلٍ
مُحَمَّدٍ	رَسُولٍ	رِزَاقٍ	شَهِيدٍ	قُدُّوسٍ	عُلُوٍّ
أَدَاءٍ	فَوَيْلٍ	سِنَةٍ	مِيزَانٍ	مُطَهَّرَةٍ	فُرْقَانٍ

UZATMA İŞARƏLƏRİ

Üzərinə və ya altına yazıldığı hərfin uzadılacağını göstərən işarəyə (— —) **çəkər** deyilir. Üzərinə yazıldığı hərfi **bir əlif** miqdarı **uzadaraq** oxudur.

Üzərinə yazıldığı hərfin daha çox uzadılmasını göstərən işarəyə (—) **məd** deyilir. Üzərinə yazıldığı hərfi **dörd əlif** miqdarı **uzadaraq** oxudur.

قُرْآنُ	رَحْمَنُ	أَدَمَ	أَمَنَ
إِبْرَاهِيمَ	إِسْمَاعِيلُ	هَذَا	ذَلِكَ
طَائِرُكُمْ	شُهَدَاءَ	أَوْلِيَاءَ	جَاءَ
هَآ أَنْتُمْ	يَا أَدَمُ	لَا أَعْبُدُ	يَا أَيُّهَا
كَانُوا أَشَدَّ	سَيِّئَاتِ	يَشَاءُ	فِي أَيْدِيكُمْ

Vav (و) və Yə (ي) şəklində yazılan Əlif (ا)

Qurani-Kərim yazısında Əlif hərfi, uzadılan yerlərdə ümumiyyətlə əlif (ا) şəklində yazılsa da, bəzi hallarda Vav (و), bəzi hallarda isə Yə (ي) şəklində də yazılaraq uzadılmaqdadır.

بَلَى	تَعَالَى	عَلَى	إِلَى
أَتَيْهِمْ	فَأَوْيَكُمْ	صَلَوَةٌ	حَيَوَةٌ

“Şübhəsiz bu Quran Allahın ziyafət süfrəsidir.
Bu səbəblə ondan gücünüz çatdığı qədər alın (öyrənin).”

(Hakim, Müstədrək, I, 741; Darimi, Fədailul-Quran, 1)

LƏFZƏTULLAH - اَللّٰهُ

Allah sözündəki “lam” hərfindən əvvəlki hərfin hərəkəsi üstün və ya ötrə olarsa, Allah (اَللّٰهُ) sözündəki şəddəli lam (ل) hərfi “A” deyə qalın, əsrə olarsa lam (ل) hərfi “Ə” deyə incə oxunur.

اَللّٰهُ	وَاللّٰهُ	اَهْلُ اللّٰهِ	لِلّٰهِ	مِنَ اللّٰهِ
تَاللّٰهِ	بِاللّٰهِ	بِسْمِ اللّٰهِ	اَيَاتِ اللّٰهِ	هُوَ اللّٰهُ
رَضِيَ اللّٰهُ	رَسُولُ اللّٰهِ	نَصْرُ اللّٰهِ	اِتَّقِ اللّٰهَ	يُثَبِّتُ اللّٰهُ

OXUNMAYAN ƏLİF - ZƏİD ƏLİF

Zaid əlif bəzi ərəbcə (cəm və əmr formalarındakı) kəlmələrdə yazıldığı halda oxunmaz. Bu əlif hərfi kəlmənin əvvəlində və ya sonunda yazılır, lakin oxunmur.

قَالُوا	وَاعْلَمُوا	وَاعْبُدُوا	فَاصْبِرْ
وَالْحَمْدُ	وَتَوَاصَوْا	بِاسْمِكَ	رَأَوْا
أَمِنُوا	وَارْعَوْا	وَاعْفِرْ لَنَا	وَارْحَمْنَا

وَاَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١﴾ لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾ فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ﴿٣﴾ رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُّطَهَّرَةً

ZAMİR - ه ه

Zamir bizim dilimizdəki “əvəzlik” yerindədir.

Əgər zamirdən əvvəlki hərflər hərəkəli olarsa, (ه) uzadılaraq, hərəkəsizdir-sə (yəni; istər cəzmlı, istər cəzmsiz olarsa) (ه) uzadılmadan oxunur.

لَهُ	أَهْلُهُ	قَوْلُهُ	رَبُّهُ	إِنَّهُ
عَنْهُ	مِنْهُ	إِلَيْهِ	فِيهِ	يَهْدِيهِ
كُتِبَ بِهِ	وَبَرَكَاتُهُ	قَتَلُوهُ	وَرَسُولُهُ	أَنْزَلْنَاهُ

TƏ-MƏRBUTƏ - ة ة

Tə-mərbutə (ة) tə (ت) hərfinin qapalı şəklidir. Adətən isimlərin sonunda yazılır. Oxunuşu tə (ت) hərfindən bu şəkildə fərqlənir: durularkən cəzmlı hə (ه) olaraq, keçərkən hərəkəli tə (ت) olaraq oxunur.

شَجَرَةٌ - شَجَرَةٌ	قَارِعَةٌ - قَارِعَةٌ
جَنَّةٌ - جَنَّةٌ	صَلَاةٌ - صَلَاةٌ

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ﴿١﴾ يَحْسِبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ﴿٢﴾
ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ

ال -in İDĞAMI (İdğam-Şəmsiyyə)

Əlif-lam (اَلْ) birləşməsindən sonra şəmsi hərflərdən biri gələrsə, əlif-lam (اَلْ) birləşməsi oxunmaz. Şəmsi hərflər şəddəli oxunur. Buna **İdğam-Şəmsiyyə** deyilir. Şəmsi hərflər bunlardır:

ت، ث، د، ذ، ر، ز، س، ش، ص، ض، ط، ظ، ل، ن

وَالشُّمُسِ	وَالنَّجْمِ	وَالسَّلَامُ	وَالضُّحَى
وَالذَّارِيَاتِ	أَلَلُّوْهُ	وَالَّتَيْنِ	وَالنَّاسِ
أَلَدِّينِ	أَلرَّحْمَنِ	أَلرَّحِيمِ	هُمُ السُّفَهَاءُ

ال -in İZHARI (İzhar-Qəməriyyə)

Əlif-lam (اَلْ) birləşməsindən sonra qəməri hərflərdən biri gələrsə, əlif-lam (اَلْ) birləşməsi oxunur. (اَلْ) birləşməsindən əvvəl hərəkəli bir hərf gələrsə, o kəlmə əlif-lamına birləşər. Buna da **İzhar-Qəməriyyə** deyilir.

Qəməri hərflər bunlardır:

ا، ب، ج، ح، خ، ع، غ، ف، ق، ك، م، و، ه، ي

أَلْمَلِكُ	أَلأَوَّلُ	وَالْحَمْدُ	وَالْقَمَرُ
وَالْعَصْرِ	أَلْعَزِيزُ	أَلْغَفُورُ	أَلْمَغْضُوبِ
أَلْقُرْآنُ	أَلْكِتَابُ	مِنَ الْمَاءِ	رَبِّ الْعَالَمِينَ

وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ ﴿ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاها ﴾ أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿﴾

HÜRUFUL-MUQATTA

Bir və ya bir neçə hərfdən meydana gəlir. Qurani-Kərimin 29 surəsinin başında bu hərflər yazılmaqdadır. Oxunuşları özünəməxsus tərzdədir. Bu hərflər öz adlarıyla oxunur. Hansı hərfin üstündə “**ـ** - məd” işarəsi olarsa, **dörd əlif** miqdarı **uzadılaraq** oxunur. (ع) hərfi istisnadır.

ق	ن	ص
قَافْ	نُونْ	صَادْ
Qaf surəsi, 1.	Qələm surəsi, 1.	Sad surəsi, 1.

الر	الم	يس	حم
أَلِفْ لَامْ رَا	أَلِفْ لَامْ مِيمْ	يَاسِينَ	حَامِيمْ
Yunus surəsi, 1.	Bəqərə surəsi, 1.	Yasin surəsi, 1.	Mumin surəsi, 1.

المص	المر	طسم	طس
أَلِفْ لَامْ مِيمْ صَادْ	أَلِفْ لَامْ مِيمْ رَا	طَاسِينَ مِيمْ	طَاسِينَ
Əraf surəsi, 1.	Rad surəsi, 1.	Şüəra surəsi, 1.	Nəml surəsi, 1.

كهيعص	حم عسق
كَافْ هَايَا عَيْنْ صَادْ	حَامِيمْ عَيْنْ سَيْنْ قَافْ
Məryəm surəsi, 1.	Şura surəsi, 1-2.

“Qurani lazımı şəkildə gözəl oxuyan kimsə,
vəhy gətirən şərəfli və itaətkar mələklərlə bərabərdir”.

(Buxari, Təvhid, 52; Müslim, Müsafirin, 243)

NAMAZIN İÇİNDƏ OXUNAN TƏSBİHAT - ZİKRLƏR

**Təkbir Namaza
başlayarkən oxunur:**

اَللّٰهُ اَكْبَرُ

Allah ən Böyükdür

**Rükuda
3 dəfə oxunur:**

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ

Ey böyük Rəbbim!
Səni bütün nöqsanlıqlardan
uzaq tuturam

**Rükudan
qalxarkən oxunur:**

سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ

Allah, Ona həmd
edənləri eşidir

**Rükudan qalxdıqdan
sonra oxunur:**

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ

Ey Rəbbimiz,
həmd ancaq Sənədir

**Səcdədə
3 dəfə oxunur:**

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى

Ey uca Rəbbim!
Səni bütün nöqsanlıqlardan
uzaq tuturam!

**Namaz bitəndə
sağa və sola salam
verərkən oxunur:**

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ

Allahın salanı və
rəhməti üzərinizə olsun

NAMAZDAN SONRA OXUNAN TƏSBİHAT - ZİKRLƏR

Salam verdikdən sonra oxunur

(Allahım! Sən nöqsanlardan uzaqsan, hər
cür əmin-amanlıq Sənədir. Ey əzəmət və
kərəm sahibi Allahım! Sənin şanın ucadır).

Peyğəmbərimizə salam olsun!

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَ مِنْكَ السَّلَامُ
تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ
عَلَى رَسُوْلِنَا صَلَوَاتٍ

Namazı qurtardıqdan sonra oxunur

Allah hər cür nöqsandan uzaqdır. Həmd
Onadır. Allahdan başqa ilah yoxdur. Allah
ən böyükdür. Həqiqi güc-qüvvət sahibi
sadəcə uca və böyük olan Allahdır!

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
وَاللّٰهُ اَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ
اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Hər zikrdən 33 dəfə oxunur

Allah hər cür nöqsandan uzaqdır, Hər cür
həmd Allaha məxsusdur, Allah ən böyükdür

سُبْحَانَ اللّٰهِ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ، اَللّٰهُ اَكْبَرُ

Zikrlərdən sonra oxunur

Allahdan başqa ilah yoxdur.

O, təkdir, şəriki yoxdur. Mülk Ona aiddir.

Hər cür həmd Onadır. O, hər şeyə qadirdir.

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ
وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Ehsanı bol olan uca Rəbbim
hər cür nöqsandan uzaqdır.

(Ardından dua edilir)

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى الْوَهَّابِ

KƏLMƏYİ-TÖVHİD

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

Mənası:

Allahdan başqa (*ibadətə layiq*) heç bir ilah yoxdur, Muhammad (s.ə.s) Allahın elçisidir.

KƏLMƏYİ-ŞƏHADƏT

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Mənası:

Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa (*ibadətə layiq*) heç bir ilah yoxdur. Və mən yenə şahidlik edirəm ki, Muhammad (s.ə.s) Allahın qulu və elçisidir.

AMƏNTU

أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَ مَلَائِكَتِهِ وَ كُتُبِهِ وَ رُسُلِهِ،
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَ شَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى،
وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ

Mənası:

Mən Allaha, mələklərinə, kitablarına, peyğəmbərlərinə, axirət gününə, qədər (xeyir və şər) Allahdan olduğuna iman etdim. Öldükdən sonra dirilmək haqdır.

Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa (*ibadətə layiq*) heç bir ilah yoxdur. Və mən yenə şahidlik edirəm ki, Muhammad (s.ə.s) Allahın qulu və elçisidir.

SUBHANƏKƏ DUASI

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ ﴿﴾ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ ﴿﴾
وَتَعَالَى جَدُّكَ ﴿﴾ * (وَجَلَّ ثَنَاءُكَ) ﴿﴾ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

Mənası:

Allahım! Sənə həmd edərək Səni hər cür nöqsandan uzaq tuturam. Sənin adın mübarəkdir. Varlığın hər şeydən üstündür. Sən tərifə ən layiq olansan. Səndən başqa ilah yoxdur.

* (وَجَلَّ ثَنَاءُكَ) *ifadəsi yalnız cənazə namazlarında oxunur.*

TƏHİYYAT DUASI

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ ﴿﴾ أَلْسَلَامُ عَلَيْكَ
أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ﴿﴾ أَلْسَلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى
عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ ﴿﴾ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ﴿﴾
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Mənası:

Salamlar, dualar və bütün gözəlliklər Allaha məxsusdur. Ey Peyğəmbər! Allahın salamı, rəhmət və bərəkətləri Sənin üzərinə olsun. Salam bizim və Allahın saleh qullarının üzərinə olsun. Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa (ibadətə layiq heç bir) ilah yoxdur. Və mən yenə şahidlik edirəm ki, Muhamməd (s.ə.s) Allahın qulu və rəsuludur.

ALLAHUMMƏ SALLİ DUASI

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ﴿﴾
كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ ﴿﴾
إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

Mənası:

Allahım! Muəmmədə (s.ə.s) və Muəmmədin (s.ə.s) ailəsinə rəhmət elə. İbrahimə (ə.s) və İbrahimin ailəsinə rəhmət etdiyin kimi. Şübhəsiz, tərifəlayiq yalnız Sənsən, şən və şərəf sahibi də Sənsən.

ALLAHUMMƏ BƏRİK DUASI

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ﴿﴾ كَمَا
بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرٰهِيْمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرٰهِيْمَ ﴿﴾
اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

Mənası:

Allahım! Muəmmədə (s.ə.s) və Muəmmədin (s.ə.s) ailəsinə bərəkət ver. İbrahimə (ə.s) və İbrahimin ailəsinə bərəkət verdiyin kimi. Şübhəsiz, tərifəlayiq yalnız Sənsən, şən və şərəf sahibi də Sənsən.

RABBƏNƏ ƏTİNƏ DUASI

رَبَّنَا آتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِى
الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

Mənası:

Ey Rəbbimiz! Bizə dünyada da, axirətdə də gözəl nemətlər ver və bizi cəhənnəm əzabından qoru!

RABBƏNƏĞFİRLİ DUASI

رَبَّنَا اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ يَوْمَ يَقُوْمُ الْحِسَابُ

Mənası:

Ey Rəbbimiz! Məni, valideynlərimi və bütün möminləri hesab günündə (qiyamətdə) bağışla!

QUNUT DUALARI

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَغِيْنُكَ وَ نَسْتَغْفِرُكَ وَ نَسْتَهْدِيْكَ ﴿١﴾
وَ نُؤْمِنُ بِكَ وَ نَتُوْبُ اِلَيْكَ ﴿٢﴾ وَ نَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ
وَ نُنْشِئُ عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَ لَا نَكْفُرُكَ ﴿٣﴾
وَ نَخْلَعُ وَ نَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ

Mənası:

Allahım! Biz Səndən kömək istəyir, günahlarımızı bağışlamanı, bizi doğru yola yönəltməni diləyirik. Sənə iman edir, tövbə edib Sənə dönürük və işlərimizdə Sənə arxalanıb, Sənə güvənirik. Səni tərifləyirik. Bütün xeyirlərin Səndən olduğunu söyləyirik. Sənə şükür edirik və nankorluq etmirik. Sənə qarşı nankorluq edənlərdən ayrılıb onlarla əlaqəmizi kəsirik.

اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ لَكَ نُصَلِّي وَ نَسْجُدُ ﴿٤﴾ وَ اِلَيْكَ
نَسْعٰى وَ نَحْفِدُ ﴿٥﴾ نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَ نَخْشٰى عَذَابَكَ ﴿٦﴾
اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ

Mənası:

Allahım! Yalnız Sənə ibadət və qulluq edir və yalnız Sənin üçün namaz qılırıq. Ancaq Sənə səcdə edirik. Yalnız Sənə yönəlir, Sənə sevgi ilə ibadət edirik. Sənin rəhmətini diləyib, əzabından qorxuruq. Çünki Sənin əzabın kafirləri tutur.

TƏŞRİQ TƏKBİRLƏRİ

اَللّٰهُ اَكْبَرُ، اَللّٰهُ اَكْبَرُ ﴿١﴾ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ ﴿٢﴾
اَللّٰهُ اَكْبَرُ وَ لِلّٰهِ الْحَمْدُ ﴿٣﴾

Mənası:

Allah ən böyükdür, Allah ən böyükdür. Allahdan başqa ilah yoxdur. Allah ən böyükdür. Allah ən böyükdür. Hər cür həmd Allaha məxsusdur.

İftitah Duası

وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا
مُسْلِمًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ. إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي
وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. لَا شَرِيكَ لَهُ.
وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ

Mənası:

Şübhəsiz ki, mən üzümü yerləri və göyləri yaratmış olan Uca Allaha (c.c) çevirdim. Mən müşrik qullardan deyiləm. Şübhəsiz ki, mənim namazım, ibadətlərim, doğru olduğum həyatım və ölümüm heç bir ortağı olmayan bütün aləmlərin yaratıcısı olan Allah (c. c) üçündür. Sənin ortağın/şərikin yoxdur. Mən ancaq bununla əmr olundum və mən müsəlman olanlardanam.

Təhiyyat Duası

اَلتَّحِيَّاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَّلَوَاتُ الطَّيِّبَاتُ لِلَّهِ، اَلسَّلَامُ
عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا
وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،
وَ أَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ۝ ه

Mənası:

Təhiyyallar (salamlar, təriflər), bərəkətlər, salavatlar və gözəl şeylər Allahındır. Ey Peyğəmbər! Allahın salamu, rəhməti və bərəkəti Sənin üzərinə olsun. Bizə və saleh qulların üzərinə də salam olsun. Mən şahidlik edərim ki, Allahdan başqa ilah yoxdur və yenə şahidlik edərim ki, Muəmməd (s.ə.s) Allahın rəsuludur.

Salli - Bərik Duaları

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ﴿﴾ كَمَا صَلَّيْتَ
عَلٰى اِبْرٰهِيْمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرٰهِيْمَ ﴿﴾ وَ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ﴿﴾ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرٰهِيْمَ وَعَلٰى
اٰلِ اِبْرٰهِيْمَ فِي الْعَالَمِيْنَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

Mənası:

Allahım! İbrahimə (ə.s) və İbrahimin ailəsinə rəhmət etdiyin kimi Muhammədə (s.ə.s) və ailəsinə rəhmət elə. İbrahimə (ə.s) və İbrahimin ailəsinə bərəkət verdiyin kimi Muhammədə (s.ə.s) və ailəsinə bərəkət ver. Şübhəsiz, tərifləyiq yalnız Sənsən, şan və şərəf sahibi də Sənsən.

Qunut Duaları

اَللّٰهُمَّ اهْدِنِيْ فَيَمَنْ هَدَيْتَ ﴿﴾ وَعَافِنِيْ فَيَمَنْ عَافَيْتَ ﴿﴾
وَتَوَلَّنِيْ فَيَمَنْ تَوَلَّيْتَ ﴿﴾ وَبَارِكْ لِيْ فَيَمَّا اَعْطَيْتَ ﴿﴾
وَقِنِّيْ بِرَحْمَتِكَ شَرَّ مَا قَضَيْتَ ﴿﴾ فَاِنَّكَ تَقْضِيْ وَلَا
يُقْضٰى عَلَيْكَ ﴿﴾ اِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَاَلَيْتَ وَلَا يَعْزُّ مَنْ
عَادَيْتَ ﴿﴾ تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ ﴿﴾ فَلَكَ الْحَمْدُ
عَلٰى مَا قَضَيْتَ ﴿﴾ وَلَكَ الشُّكْرُ عَلٰى مَا اَعْطَيْتَ ﴿﴾
اَسْتَغْفِرُكَ اَللّٰهُمَّ وَاَتُوْبُ اِلَيْكَ ﴿﴾

Mənası:

Allahım! Məni hidayət verdiklərimdən et. Məni şəfa verdiklərimdən et. Məni himayənə aldıqlarından et. Mənə verdiyini mübərək eylə. Təqdir etdiyin şeyin şərindən məni qoru. Sən haqla hökm edərsən, heç kəs Sənə hökm edə bilməz. Sənin dost olaraq qəbul etdiyin zəlil olmaz. Sənin düşmən olduğun əziz olmaz. Hökm etdiklərinə görə Sənə həmd olsun. Bəxş etdiklərinə görə Sənə şükürlər olsun. Səndən məni bağışlamamı diləyir və Sənə tövbə edirəm

AZAN

اَللّٰهُ اَكْبَرُ- اَللّٰهُ اَكْبَرُ
اَللّٰهُ اَكْبَرُ- اَللّٰهُ اَكْبَرُ
اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ - اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ
اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ - اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ
حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ - حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ - حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
(الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ) - (الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ)*
اَللّٰهُ اَكْبَرُ- اَللّٰهُ اَكْبَرُ
لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ

Allah ən böyükdür, Allah ən böyükdür
Allah ən böyükdür, Allah ən böyükdür
Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa ilah yoxdur,
Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa ilah yoxdur
Mən şahidlik edirəm ki, Muəmməd (s.ə.s) Allahın Rəsuludur,
Mən şahidlik edirəm ki, Muəmməd (s.ə.s) Allahın Rəsuludur
Namaza tələsin, Namaza tələsin
Qurtuluşa tələsin, Qurtuluşa tələsin
(Namaz yatmaqdan xeyirlidir, Namaz yatmaqdan xeyirlidir)
* (bu sadəcə səhər azanında deyilir)
Allah ən böyükdür, Allah ən böyükdür
Allahdan başqa ilah yoxdur

AZAN DUASI

اَللّٰهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ. اَتِ
مُحَمَّدًا الْوَسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَّحْمُوْدًا الَّذِي
وَعَدْتَهُ. اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ

Mənası:

Ey bu kamil dəvətin və qılınacaq namazın Rəbbi olan Allahım!
Muəmmədə (s.ə.s) Vəsiləni və fəziləti ver. Onu, vəd etdiyin Məqamı-Məhmuda
çatdır. Şübhəsiz ki, Sən vədindən dönməzsən”

İQAMƏ

اَللّٰهُ اَكْبَرُ- اَللّٰهُ اَكْبَرُ
اَللّٰهُ اَكْبَرُ- اَللّٰهُ اَكْبَرُ
اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ - اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ
اَشْهَدُ اَنْ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ - اَشْهَدُ اَنْ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ
حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ - حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ - حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ - قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ
اَللّٰهُ اَكْبَرُ- اَللّٰهُ اَكْبَرُ
لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ

Allah ən böyükdür, Allah ən böyükdür
Allah ən böyükdür, Allah ən böyükdür
Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa ilah yoxdur,
Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa ilah yoxdur
Mən şahidlik edirəm ki, Muəmməd (s.ə.s) Allahın Rəsuludur,
Mən şahidlik edirəm ki, Muəmməd (s.ə.s) Allahın Rəsuludur
Namaza tələsin, Namaza tələsin
Qurtuluşa tələsin, Qurtuluşa tələsin
Namaz artıq başlamışdır, Namaz artıq başlamışdır
Allah ən böyükdür, Allah ən böyükdür
Allahdan başqa ilah yoxdur

SALAVATI-ŞƏRİF (SALƏTİ-UMMIYYƏ)

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ وَعَلَى
اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ وَسَلِّمْ

Mənası:

Allahım! Ümmi Peyğəmbər, əfəndimiz Muəmmədə (s.ə.s), Onun əhlinə və əshabına rəhmət et.

TƏCVID QAYDALARI

TƏCVID NƏ DEMƏKDİR?

Təcvid hərflərin məxrəc və sifətlərinə uymaq surətilə, Qurani-Kərimi xətasız oxumağı öyrədən bir elmdir.

Təcvid kəlməsi lüğətdə “bir şeyi gözəl etmək, bəzəmək” mənalarına gəlir. Termin olaraq isə alimlər tərəfindən belə tərif olunur; “*Təcvid, hər hərfin sifətlərlə əlaqəli haqqını vermək və hər hərfi öz məxrəcinə əks etdirməkdir*”. “*Hər bir hərfin məxrəc və sifətini yerinə yetirmək surətilə Qurani tilavət etməkdir (oxumaqdır)*”.

Qurani təcvid ilə oxumaq Hz. Peyğəmbərimizə (s.ə.s) endirildiyi şəkildə oxumaq deməkdir. Qurani oxuyarkən dilin xətadan qorunması, oxuyanların da dünya və axirət məsuliyyətindən qurtulması bu elmin əsas məqsədidir.

Qurani-Kərim müəyyən qanun və qaydalara tabe olunaraq oxunan bir kitabdır. Quran oxuma iddiasında olan hər müsəlman təcvid qaydalarına da tabe olmaq məcburiyyətindədir.

Allah-Təala buyurur ki: “(Ey Rəsulum) **Qurani asta-asta** (təfəkkür edərək, tərtil ilə, düzgün, nöqsansız və hər hərfinin məxrəcinə, mənasına uyğun; gözəl və ahəngli, dənə-dənə, aramla və doğru olaraq) **oxu!**”

(Müzzəmmil 4)

Həzrət Peyğəmbərimiz də (s.ə.s) buyurur ki: “*Şübhəsiz ki, Allah Qurani-Kərimi nazil olduğu kimi (tərtil və təcvid üzrə doğru olaraq) oxuyanları sevər.*”

(Hədisi-Şərif)

Bundan ötəri də istifadə edilə bilinməsi üçün 30-40 səhifəlik təcvidin bir neçə səhifəyə yerləşdirməyə çalışdıq. Buradakı təcvid qaydaları bir möminin Qurani-Kərimi doğru oxumasına kifayət edəcək qədərdir. Təfərrüat və geniş məlumat təcvid kitablarındadır.

HƏRFİ MƏDD

Məd hərfləri (uzatma hərfləri) 3 dənədir.

1. (ا) Əlif hərfi sakin olub (yəni hərəkəsiz), özündən əvvəlki hərflər üstün hərəkəli olarsa, hərflər mədd olur.
2. (و) Vav hərfi sakin olub, özündən əvvəlki hərflər ötrə olarsa, hərflər mədd olur.
3. (ي) Yə hərfi sakin olub, özündən əvvəlki hərflər əsrəli olarsa, hərflər mədd olur.

أَوْثِينَا أَوْذِينَا

SƏBƏBİ MƏDD

Səbəbi-Mədd (yəni *uzatma səbəbləri*) iki dənədir:

1. **Həmzə:** Hərəkəli əlifə deyilir. (أَ اُ ؤ) (أَ اُ ؤ)
2. **Sükun:** Hərfin hərəkəsiz halına deyilir. İki növü var:
 - a. Lazımi-sükun: Hər zaman var olan sükundur. Məs: **إِنْ كُنْتُمْ**
 - b. Arizi-sükun: Dayanıldığı zaman var olan, keçildiyində itən sükundur.

الْعَالَمِينَ = الْعَالَمِينَ

MƏDDİ-TƏBİİ

Quranın bir kəlməsində məd hərflərindən biri gəlib səbəbi-məddən olmazsa, Məddi-Təbii olur. Bir əlif uzadılır.

قَالَ قِيلَ قُولُوا

MƏDDİ-MÜTTƏSİL

Hərflər-məddən sonra səbəbi-məddən həmzə gəlib, ikisi də eyni kəlmədə olarsa, Məddi-Müttəsil olur. Ən az iki əlif, ən çox dörd əlif miqdarı uzadılması vacibdir.

إِذَا جَاءَ جِئَءَ سَوَّءَ أُولَئِكَ

MƏDDİ-MÜNFƏSİL

Hərflər-məddən sonra səbəbi-məddən həmzə gəlib, ayrı-ayrı kəlmələrdə olarsa (yəni *mədd hərfləri birinci kəlmənin sonunda, həmzə də ikinci kəlmənin əvvəlində olarsa*), Məddi-MünfəsİL olur. Bir əlifdən dörd əlifə qədər uzadılması caizdir.

يَا أَيُّهَا وَمَا أُنْزِلَ تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ

MƏDDİ-ARİZ

Hərflər-məddən sonra səbəbi-mədd olaraq sükunu-ariz gələrsə, Məddi-Ariz olur. Bir-dörd əlif miqdarı uzadılır. Hökmü caizdir.

عَزِيزٌ حَكِيمٌ نَسْتَعِينُ يَعْلَمُونَ

MƏDDİ-LAZIM

Mədd hərflərindən sonra səbəbi-mədd olaraq sükunu-lazım gələrsə, Məddi-Lazım olur. Məddi-Lazım 4 cür olur.

1. Kəlmeyi-müsəqqalə (ağır kəlmələr) şəddəli kəlmələrdir.

كَا۟فَةً [كَافَّةً] اَلْحَاقَّةُ [اَلْحَاقَّةُ] اَلنَّ

2. Kəlmeyi-müxaffəfə (xəfif kəlmələr) cəzmli kəlmələrdir.

3. Hərfi-müsəqqalə: (اَلَمْ)-dəki (ل)-in oxunuşu (şəddəli kəlmə halına gələn hərfin oxunuşunda olur).

4. Hərfi-müxaffəfə: (اَلرَّ)-dakı (ل) və (اَلَمْ)-dəki (م)-in oxunuşu kimi. (Cəzmli kəlmə halına gələn hərfin oxunuşunda olur).

MƏDDİ-LİN

Bir kəlmənin ortasındakı lin hərfi (وِ) sakin olaraq gəlib, özündən əvvəlki hərf üstün hərəkəli olarsa, vəqf edilib durduqda (yəni son hərf sükun olaraq oxunarsa) **Məddi-Lin** olur: (و) və (ى) bir miqdar uzadılır. Əgər son-dakı sükun Arizidirsə 1-3 əlif miqdarı uzadılır.

وَلَا نَوْمٌ مِنْ خَوْفٍ وَالصَّيْفِ

Əgər sondakı sükun lazımdırsa 2-3 əlif miqdarı uzadılır.

عَيْنٌ və عَسَقَ kəlmələrinin ع hərfi;

TƏNVİN: Kəlmələrin sonundakı iki üstün (ـُ), iki əsrə (ـِ), iki ötrədir (ـَ).

SAKİN NUN: Hərəkəsiz **nun**-dur (ن).

ĞÜNNƏ: Tənvin və ya sakin nunun bəzi hallarında gənizdən (burun boşluğundan) uğultulu səslə çıxması halına **ğünnə** deyilir.

IDĞAM: Hərfləri bir-birinə qataraq şəddəli kimi oxumaqdır.

İXFA

Tənvin və ya sakin nun ixfa hərflərinə rast gələrsə, gənizdə gizlənərək ğünnəli oxunur, **ixfa** olur.

وَفَتْحٌ قَرِيبٌ غَنِيٌّ كَرِيمٌ

İxfa hərfləri bunlardır: ت ث ج د ذ ز س ش ص ض ط ظ ف ق ك

İZHAR

Tənvın və ya sakın nun izhar hərflərinə rast gələrsə, açıq oxunur, **izhar** olur.

مِنْ خَوْفٍ مَنْ أَمَنَ غُفُورٌ حَلِيمٌ

İzhar hərfləri bunlardır: ا ح خ ع غ هـ

İQLAB

Tənvın və ya sakın nun iqlab (ب) hərfinə rast gələrsə, nun hərfi mim hərfinə çevrilərək ğunnəli oxunur, **İqlab** olur (dodaq yumulur):

لِيُنْبَذَنَّ مِنْ بَعْدِ

İDĞAM-MƏAL ĞÜNNƏ

Tənvın və ya sakın nun (و ن م ی) hərflərinə rast gələrsə, bu hərflər birləşdirilərək ğunnəli oxunur və **İdğam-Məal Ğünnə** olur.

خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ نَعِمْرُهُ مِنْ مَاءٍ

Ğunnəsiz oxunan yerlər:

Sakin nun (و) ilə vav və ya (ی) yə hərfi eyni kəlmədə bərabər gələrsə, idğam edilmədən izharlı oxunur.

بُنْيَانٌ قِنَوَانٌ صِنَوَانٌ دُنْيَا

İDĞAM-BİLƏ ĞÜNNƏ

Tənvın və ya sakın nun (ل və ر) hərflərinə rast gələrsə ğunnəsiz olaraq şəddəli kimi oxunur, **İdğam-Bilə Ğünnə** olur.

غُفُورٌ رَحِيمٌ مِنْ رَبِّهِمْ هَذَا لِلْمُتَّقِينَ

İDĞAM-MİSLEYN

Eyni cinsdən olan iki hərfdən birincisi sakın, ikincisi hərəkəli olarsa, birləşdirilib şəddəli oxunmasına **İdğam -Misleyn** deyilir. İki növü var:

1) Sakin (ن) nun-dan sonra (ن) hərfi və sakin (م) mim-dən sonra (م) hərfi gələrsə **İdğam -Misleyn MəalĞünnə** olur.

أَمَّا مِنْ تَارٍ

2) Digər hərflərin bir-birinə olan idğamına **İdğam-Misleyñ BiləĞünna** deyilir.

بَلْ لَّجُؤٌ = بَلَّجُؤٌ اِنْ اَضْرَبْ بِعَصَاكَ

SAKIN (م) MİM-İN ÜÇ HALI VAR

1. Sakin (م) mim-dən sonra (م) mim hərfi gələrsə, mim-lər dodaqda tutularaq (ğunnəli şəkildə) şəddəli kimi oxunur. **İdğam-Misleyñ Məal Ğünna** olur.

مِمَّا عَلَيْهِمْ مَوْصَدَةٌ أَمْ مِنْ مُحَمَّدٍ

2. Sakin (م) mim-dən sonra (ب) hərfi gələrsə, (م) ilə (ب) hərfləri dodaqda birləşdirilib ixfa ilə oxunur. **Dodaq İxfası** olur.

تَرْمِيهِمْ بِحِجَابٍ رَّوَّانٍ رَبَّهُمْ بِهِمْ أَمْ بِهِ

3. Sakin (م) mim (م və ب) hərflərinin xaricində hər hansı bir hərfə rast gələrsə, **İzhar** edilib ğunnəsiz açıq oxunur.

لَكُمْ دِينُكُمْ هُمْ فِيهِ

İDĞAM-MÜTƏCANİSEYN

Məxrəcləri eyni, sifətləri fərqli olan iki hərfdən birincisi sakin, ikincisi hərəkəli olarsa, birinci hərf ikincisiylə birləşdirilib şəddəli kimi oxunur,

İdğam-Mütəcaniseyn olur.

Üç məxrəci vardır.

1. (ت د ط) hərflərindən ikisi yan-yanə gəlib birincisi sakin olarsa, ikincisi ilə birləşdirilərək şəddəli kimi oxunur.

وَقَالَتْ طَائِفَةٌ عَبْدُ تُمْ قَدْ تَبَيَّنَ

2. (ث ذ ظ) hərfləri üçün də əvvəlki qayda eynilə tətbiq olunur.

يَلْهَثُ ذَلِكَ إِذْ ظَلَمُوا

3. Sakin (ب) dən sonra (م) hərfi gələrsə, (ب) hərfi (م) hərfinə birləşdirilərək şəddəli kimi oxunur. (ب) hərfinin əvvəl gəlməsi şərtdir

Yazılışı – يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا

Oxunuşu – يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا

(م) əvvəl gələrsə “dodaq ixfası” olar.

İDĞAM -MÜTƏQARİBEYN

Məxrəcləri və sifətləri bir-birinə (*qərib*) yaxın olan iki hərfdən birincisi sakin, ikincisi hərəkəli olarsa, **İdğam-Mütəqaribeyn** olur. İki məxrəci vardır:

1. (ل) və (ر) hərfləri birincisi sakin, ikincisi hərəkəli gələrsə, ikinci ilə birləşdirilib şəddəli kimi oxunur. (ل) in əvvəl gəlməsi şərtdir.

قُلْ رَبِّ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ

Əks halda “**izhar**” olar.

2. (ق) və (ك) hərfləri bərabər gələrsə, əvvəlki qayda eynilə tətbiq olunur.

Bunun misalı Mursələt surəsinin 20-ci ayəsindəki **أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ** kəlməsidir.

QALQALƏ

Qalqalə hərfləri (ب ج د ط ق) kəlmənin ortasında və ya sonunda sakin olaraq gələrsə, titrədərək oxunur və **Qalqalə** olur.

أَلَمْ يَجْعَلْ بِالْحَقِّ يَدْخُلُونَ

RA HƏRFİNİN OXUNUŞU

1. (ر) hərfi üstün və ya ötrə olarsa, (ر) sakin olub əvvəlki hərfi üstün və ya ötrə olarsa və ya ra sakin, əvvəli də sakin daha əvvəli üstün və ya ötrə olarsa (ر) hərfi qalın oxunur.

وَالْعَصْرِ وَأَنْحَرِ رَسُولٍ

2. (ر) hərfi əsrəli olarsa, (ر) sakin olub əvvəlki hərfi əsrə olarsa və ya ra sakin, əvvəli də sakin daha əvvəli əsrə olarsa (ر) hərfi incə oxunur.

حِجْرٍ فَاصْبِرْ يُرِيدُونَ

3. (ر) hərfinin həm qalın, həm də incə oxuna biləcəyi yerlər:

كُلُّ فِرْقٍ مِنْ مِصْرٍ أَنْ أَسْرِ إِذَا يَسْرِ عَيْنَ الْقِطْرِ فَاسْرِ

SƏKTƏ

Səktə nəfəs tutularaq qısa bir müddət durduqdan sonra yenidən nəfəs almadan oxumağa davam etməkdir. Səktə Quranın dörd yerində var.

Yasin surəsi: Mimmərqadinə (*səktə*) Həzə - مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا

Kəhf surəsi: İvəcə (*səktə*) Qayyimən - عَوْجًا قَيِّمًا

Qeyd: Bu ikisində vəqf daha yaxşıdır.

Qiyamət surəsi: Vəqilə mən (səktə) raaq -

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ

Mutaffifin surəsi: Kəllə bəl (səktə) ranə -

كَلَّا بَلْ رَانَ

Qeyd: Səktə vəslidə (keçərkən) vacibdir.

QEYD: Bəzi kəlmələrin sonunda yazılan “səktə hə”ləri özündən əvvəlki hərfi və ya hərəkəni qorumaq üçündür. Hər zaman sükunlu oxunur.

سُلْطَانِيَّةٌ كِتَابِيَّةٌ مَالِيَّةٌ حِسَابِيَّةٌ لَمْ يَتَسَنَّهَ مَا هِيَ

MƏDD VƏ QƏSR

1. Quranın bəzi yerlərində zahirən **Mədd** halı görüldüyü halda (**قصر**) işarəsinə baxıb qısaldılaraq oxunur.

هُؤُلَاءِ وَمَا أَنَا دُعَاؤُكُمْ

2. Bəzi yerlərdə də zahirən Qəsr halı görüldüyü halda, (**مد**) işarəsinə baxıb uzadılaraq oxunur

مُتَكَبِّرُونَ وَيَذُرُونَ دَاوُدَ

Vəqf: الوقف lüğətdə “durmaq” ya da “durdurmaq” mənalarına gəlir. Təcvid elmində isə “nəfəslə bərabər səsi kəsməkdir” şəklində ifadə edilir. Vəqf sadəcə kəlmənin sonunda edilir. Kəlmənin ortasında vəqf olmaz.

İbtida: الإبتداء lüğətdə “başlamaq” deməkdir. Buradakı ibtidadan məqsəd, ya vəqf etdikdən sonra qiraətə davam etmək üçün təkrar başlamaq və ya qiraətə yeni başlamaqdır.

QURANI-KƏRİMDƏKİ VƏQF VƏ VƏSL

- م - Mütləq durmaq lazımdır.
- ط - Durmaq lazım, keçmək isə caizdir.
- ج - Keçilə bilər, durmaq daha yaxşıdır. Durmaq mənanı pozmaz.
- قف - Dur, mənasına gələn bu işarədə durmaq daha yaxşıdır.
- ص - Nəfəs çatmazsa, durmağa icazə verilir, təkrar başdan oxumaq lazım deyil.
- ق - Keçmə, dayan işarəsidir. Durmaq caizdir. Durduqda təkrar başdan oxunmaz.
- ز - Durmaq caizdir. Lakin keçmək durmaqdan daha fəzilətli, daha yaxşıdır.
- لا - Durmaq əsla caiz deyil. Yalnız ayələrin sonundakı (لا) -lərdə durmaq caizdir.
- ع - Bəhs edilən qissə və ya mövzunun bitdiyini bildirdiyi üçün bu işarədə durmaq lazımdır. İmam namaz qıldırırsa, bu işarədə bitirib rükuya gedər.
- ❖ Çox qısa ara ilə gələn bu üç nöqtənin birincisində durduqda, ikincisində durmaq olmaz. İkincisində durulacaqsa, birincisində durmaq olmaz

NAMAZ SURƏLƏRİ

Fatiha Surəsi

أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ

عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٧﴾

Fil Surəsi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾ أَلَمْ يَجْعَلْ

كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ﴿٢﴾ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ

﴿٣﴾ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٤﴾

فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ﴿٥﴾

Qureyş Surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا يَلَافُ قُرَيْشٌ ﴿١﴾ إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ
﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ﴿٣﴾ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ
مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

Maun Surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْدِّينِ ﴿١﴾ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ
الْيَتِيمَ ﴿٢﴾ وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ ﴿٣﴾ فَوَيْلٌ
لِلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٥﴾
الَّذِينَ هُمْ يُرَآؤْنَ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

Kövsər Surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٢﴾
إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾

Kafirun Surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ
﴿٤﴾ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾
لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

Nəsr Surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي
دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ
إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

Tabbat Surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ
﴿٢﴾ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ
﴿٤﴾ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ﴿٥﴾

Ixlas Surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

Fələq Surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ
غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾
وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

Nas Surəsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهِ النَّاسِ
﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي
صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

Ayətəl-Kürsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ
وَلَا نَوْمٌ ۚ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ
مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ۚ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۚ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ
إِلَّا بِمَا شَاءَ ۚ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ۚ
وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا ۚ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾

Mənası:

Allahdan başqa heç bir tanrı yoxdur. (Zatı və kamal sifətləri ilə hər şeyə qadir olub bütün kainatı yaradan və idarə edən, bəndələrini dolandıran və onların işlərini yoluna qoyan) **əbədi, əzəli varlıq Odur. O** nə mürgü, nə də yuxu bilər. Göylərdə və yerdə nə varsa (hamısı) **Onundur. Allahın izni olmadan (qiyamətdə) Onun yanında (hüzurunda) kim şafaət (bu və ya digər şəxsin günahlarının bağışlanmasını xahiş) edə bilər? O, bütün yaranmışların keçmişini və gələcəyini (bütün olmuş və olacaq şeyləri) bilir. Onlar (yaranmışlar) Allahın elmindən Onun Özünün istədiyindən başqa heç bir şey qavraya bilməzlər. Onun kürsüsü (elmi, qüdrət və səltənəti) göyləri və yeri əhatə etmişdir. Bunları mühafizə etmək Onun üçün heç də çətin deyildir. Ən uca, ən böyük varlıq da Odur!**

Hər Müsəlmanın bilməsi vacib olan

32 FƏRZ

İMANIN ŞƏRTLƏRİ

1. Allahın varlığına və birliyinə inanmaq,
2. Mələklərinə inanmaq,
3. Kitablarına inanmaq,
4. Peyğəmbərlərinə inanmaq,
5. Axirət gününə, öldükdən sonra diriləcəyimizə inanmaq,
6. Qəza-qədarın, xeyir və şərin Allahdan olduğuna inanmaq.

İSLAMIN ŞƏRTLƏRİ

1. Kəlməyi-şəhadət gətirmək;
2. Namaz qılmaq (gündə 5 vaxt; səhər, günorta, ikindi, axşam və yatsı),
3. Oruc tutmaq (Ramazan ayında 1 ay),
4. Zəkat vermək (varlı olan şəxslər ildə bir dəfə qazancının qırxdabirini kasıblara verməsi),
5. Həccə getmək (sağlam və imkanlı olan müsəlmanların ömründə bir dəfə Kəbəni və ətrafında olan bəzi müqəddəs yerləri ziyarət etməsi).

DƏSTƏMAZIN FƏRZLƏRİ

Dəstəmazın fərzi 4-dür:

1. Üzü yumaq, 2. Qolları dirsəklərlə birlikdə yumaq, 3. Başın dördüdə birini (əli isladaraq) məsh etmək;
 4. Ayaqları topuqlarla birlikdə yumaq.
- *(Şafeilərə görə **niyyət** və **tərtibə riayət** etməkdə fərzdır)

QÜSLÜN FƏRZLƏRİ

Qüslün fərzi 3-dür:

1. Ağzı yumaq (mazmaza),
 2. Buruna su çəkmək və burunu yumaq (istinşaq),
 3. Təpədən dirnağa qədər bütün bədəni, (iynə ucu qədər quru yer qalmayacaq şəkildə) yumaq.
- *(Şafeilərə görə **niyyət** etmək fərzdır)

TƏYƏMMÜMÜN FƏRZLƏRİ

Təyəmmümün fərzləri 2-dir:

1. Təyəmmümə niyyət etmək,
2. Əlləri torpağa və ya torpaq cinsindən (daş, kərpic, çınqıl kimi) bir şeyə bir dəfə vurub əvvəlcə üzü, sonra bir daha vurub qolları məsh etmək.

NAMAZIN FƏRZLƏRİ

Namazın fərzləri 12-dir. Bunlardan 6-sı namaza başlamadan yerinə yetirilən fərzlərdir. Bunlara **Namazın Şərtləri** deyilir. Namazın fərzlərindən 6-sı da namazın içində yerinə yetirilən fərzlərdir. Bunlara **Namazın Rükunları** deyilir. Namazın fərzlərindən biri və ya bir neçəsi olmazsa, o namaz batil olar. Sırası ilə namazın fərzləri belədir:

NAMAZIN ŞƏRTLƏRİ

- 1.**Hədəsdən Təharət**: Dəstəmaz, qüsl və təyəmmüm almaq kimi.
- 2.**Nəcasətdən Təharət**: Bədənimizi, paltarımızı və namaz qılacağımız yerləri kirlərdən (namaza mane olacaq pisləklərdən) təmizləmək.
- 3.**Sətri-övrət**: Ayıb yerlərini örtmək. Kişilərdə ayıb yerləri göbək ilə diz qapağı arası, qadınlarda isə əl, üz və topuqlardan aşağı ayaqları xaric bütün bədəni övrət sayılır.
- 4.**Qiblə**: Məkkə şəhərində yerləşən Kəbəyə tərəf dönərək namaz qılmaqdır.
- 5.**Vaxt**: Hər namazı özünə aid olan vaxtında qılmaqdır.
- 6.**Niyyət**: Hansı namazı qılacağını bilmək, niyyət etmək.

NAMAZIN RÜKUNLARI

- 1.**İftitah Təkbiri** (Başlama Təkbiri): Namaza "Allahu Əkbər" təkbiri ilə başlamaq.
- 2.**Qiyam**: Namazda ayaq üstə durmaq.
- 3.**Qiraət**: Namazda Qurani-Kərimdən bir miqdar oxumaq.
- 4.**Rüku**: Namazda əllər dizlərə çatacaq şəkildə əyilmək və vücudu yerə paralel tutmaq.
- 5.**Səcdə**: Namazda burnu, alnı, əlləri, dizləri və ayaqları yerə qoymaq.
- 6.**Qədəyi-axirə** (Son Oturma, Təşəhhüd): Namazın axırında, son oturuşda təşəhhüd miqdarı (əttəhiyyatu oxunacaq qədər) oturmaq.